

Høringsuttalelser fra høringskonferanse ny rammeplan i barnehagen, Tromsø 10.01.17

I kapittel 3; «Samarbeid mellom hjem og barnehage», må hele avsnitt tre klargjøres. Det må avklares hva foreldreråd og samarbeidsutvalg skal ha innsyn i, hva de skal ha informasjon om, hvilke observasjoner som eventuelt skal ligge til grunn for dette, og hva eventuelle endringer skal influeres av. Slik det er formulert i forslaget er dette svært uklart og kan gi rom for uheldig informasjonsutveksling om barn i barnehagen.

Høringsutkastet: *Barnehageeieren har dermed juridisk ansvar for kvaliteten på barnehagetilbudet. I dagens rammeplan heter det: Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov.*

Det kan synes som at kvalitetsutvikling i barnehagen nå skal defineres gjennom ulike eieres ulike definisjoner, og ikke gjennom profesjonens utvikling av barnehagesektoren. En konsekvens av dette kan være at det pedagogiske oppdraget fragmenteres og at variasjonen i kvaliteten i de ulike barnehagene blir større enn de er i dag. En løsning på dette vil være at eieransvaret knyttes til å se til at rammeplanens føringer for kvalitet implementeres, men at ansvaret for det pedagogiske oppdraget er forbeholdt pedagoger. Dette vil være på linje med lærerens metodefrihet i arbeid med læreplaner i skolen.

Innspill til kulepunkt en og to:

- Forslaget til ny rammeplan er mye tydeligere og klarere enn tidligere, både som styringsdokument og arbeidsdokument! Det er bra at ordet «skal» er kommet inn.
- Dette er et godt og nyttig dokument både for eiere og brukere. Kan være med å øke forståelsen for bl.a. bemanningsbehov og kompetansebehov i barnehagene. Dokumentet bør brukes aktivt overfor politikerne.
- Andre synspunkter/ innspill:
 - Bra at det er tydeliggjort at det skal gjøres tilpasninger for barn som trenger ekstra støtte (Kap 7, s. 20). Dette samsvarer også med lovendringa i Barnehagelovens § 19, og gir et bedre styringsdokument for barnehagen)
 - Bra at det er større fokus på overganger! (Kap 8, s. 20). Det gjelder både når barnet begynner i barnehagen og når barnet skal begynne på skolen. Viktig også å være obs på interne overganger; når barnet skal skifte base/ avdeling. Når det gjelder overgangen barnehage- skole, er godt samarbeid og god kontakt mellom skole og barnehage kjempeviktig!
 - Vurdering av det pedagogiske arbeidet er kjempeviktig! Dette kapitlet (Kap 7, s. 19) er veldig bra, og mye klarere enn tidligere.
 - Kap 6: Ansvar og roller er bra. Mye klarere hvem som skal gjøre hva. Det juridiske ansvaret er avklart og greit. Når det gjelder det pedagogiske ansvaret i forhold til styrer/ pedagogisk leder, burde dette vært uttalt klarere. Det må komme tydeligere fram at styrer har ansvar for det pedagogiske arbeidet i barnehagen, og at ped.leder har ansvar for det pedagogiske arbeidet på avdelinga.
 - Positivt at fagområdet «Natur, miljø og teknikk» (Kap 5, s. 14) nå har fått med

begrepet *teknologi* (istf. teknikk). Dette tydeliggjør barnehagens og personalets ansvar for hvordan bruke digitale verktøy i arbeidet i barnehagen. Krever kompetanseheving! Viktig med digital dømmekraft og bevissthet i dagens digitale og høyt teknologiske samfunn.

- o Kap 3: Samarbeid mellom hjem og barnehage. Dette kapitlet er litt uklart, og kan bli gjenstand for tolkninger. Hva slags observasjoner og vurderinger om barnegruppens trivsel, utvikling og læring er det som skal utveksles i Foreldreråd og Samarbeidsutvalget? Man bør ikke åpne for at foreldre skal observere og vurdere enkeltbarn eller barnegruppa. Det er det pedagogiske personalet i barnehagen som skal observere og vurdere hvordan det skal jobbes med barn/barnegruppa.

Konklusjon kulepunkt en og to:

Ja, forslaget fungerer både som et tydelig styringsdokument og som et velegnet arbeidsdokument for barnehagepersonalet!

Innspill til kulepunkt tre:

Forslag til ny rammeplan gjenspeiler Barnehageloven og setter virkelig fokus på barnehagens samfunnsmandat. Det er positivt at den nordiske barnehagetradisjonen blir ivaretatt, der lek, læring, omsorg og danning er viktige områder.

Fungerer forslaget til ny rammeplan som et tydeligere styringsdokument?

- Vi synes den er tydeligere og mer konkret som styringsdokument. Det er mindre slingsringsmonn og barnehagene må bli mer lik. Bra at rammeplanen har byttet ut «bør» med «skal». Rammeplanen er blitt mer forpliktende for alle barnehager.
- Det kunne vært mer utdyping av flere begreper, blant annet hva man legger i mobbing i barnehagen. Nødvendig med støtte/veiledningsmateriell i tillegg.
- Bra med et eget punkt om at barnehagen skal ivareta barnas behov for lek.
- Viktig å få frem progresjon. For at alle barn skal oppleve framgang. Ikke kun utifra alder.
- Bra at måltidssituasjonen er fremhevet mer som en pedagogisk arena, og at mat er tatt med i fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse.
- De yngste barnas behov er kommet tydeligere fram i den nye rammeplanen. Viktigheten av tilvenning. Bra at dette er tatt med og skriftliggjort.
- Kunne vært tydeligere om sammenheng mellom overgang barnehage og skole. Hva legger man i dette? Presisere.

Fungerer forslaget til ny rammeplan som et velegnet arbeidsdokument for barnehagepersonalet?

- Rammeplanen er mer konkret for hele personalet der det står at personalet skal.

- Den er mer spisset.
- Det er behov for veiledningsmateriell, spesielt for ufaglærte.
- Mer tydeliggjort ansvar og rolle mellom eier, styrer og pedagogisk leder.

Side 10: **Samisk barnehagetilbud:** Det bør fortsatt stå i rammeplanen at samer er Norges urbefolkning, og at det må stilles tydelige krav hvordan vi skal jobbe med dette. Det er store kulturforskjeller mellom samer og barn med samisk bakgrunn også. Begrunnelsen for at vi skal jobbe spesifikt med samisk befolkning kontra andre minoriteter virker utydelig i den nye rammeplanen.

Side 17: **Ansvar og roller:** Det må skilles bedre mellom juridisk ansvar og ansvar generelt. Dette er utydelig. Det kan se ut som at den nye rammeplanen legger opp til at eier har alt ansvar. Området ansvarsfordeling var mer med tydelig i den gamle utgaven av rammeplanen (side 59 i gammel plan: Samarbeid kap. 5). Dette kan virke som et politisk signal på at barnehagen skal styres mer fra sentralt hold. Barnehagene er ulike. Lokale Tilpasninger gjør at barnehagen har god kvalitet. Styrer må ha den retten ute i de forskjellige barnehagene, slik vi ser det. Det er også ulike driftsformer og organisering i kommunene. Vi stiller spørsmål med at de at de som skal lede barnehagen skal «sørge for og ivareta», mens personalet «skal...».

Side 7: **Samarbeid mellom hjem og barnehage:** Gruppa synes at det strider mot personvern og taushetsplikt i forhold til avsnittet om tilrettelagt foreldresamarbeid, utveksling av observasjoner og vurderinger. Hele avsnitt 4 virker vagt og utydelig.

Positivt

Et mye tydeligere styringsdokument, oversiktlig, mer skal i stede for et bør som er viktig for å bedre forståelsen og se at det er en viktig del av forskriften!

Fint med delen om at mat og måltid er blitt tydeligere og vises mer, lettere å ta det til et pedagogisk nivå.

Den nye rammeplanen er mer ett arbeidsdokument enn den tidligere, kan brukes på en mer effektiv måte. Står mer konkret hva du som styrer og ped leders arbeidsoppgaver. Dette med overganger kommer også mer tydelig frem.

Kritikk, tilbakemeldinger.

Dette med SKAL øker samtidig arbeidspresset, men er vi nok ressurser i barnehagen til å utføre korrekt arbeid som gir den kvaliteten rammeplanen krever? Evt er det for mange barn per barnegruppe. Det er barn med behov, flerspråklige, de minste i barnehagen. Rammeplanen bør stille et større krav til Eier, ikke bare til oss som arbeider i barnehagen, og har med barnegruppen å gjøre. Bemanningsnormen som kommer i 2020, den skal være klar til den nye Rammeplanen er ferdig. (Ordet Skal er implementert)

Under kapittel 6, Ansvar og eier, barnehageeier: "Barnehageeieren kan tilpasse rammeplanen etter lokale forhold.

Det forstår vi som om at eier kan legge opp til at vi ikke jobber utfra hele rammeplanen, men tilpasses til vår hverdag. Som er full barnehage dekning og fulle barnegrupper, med liten voksentetthet etter vår mening.

Vi mener at den nye rammeplanen ivaretar barnehagens samfunnsmandat.

Gruppebasert innspill til høringsutkastet:

- «Roller og ansvar» kap er avklarende ift lederbegrep styrer/pedagogisk leder/eier.
- «Bør» er mye borte, «Skal» forplikter. Bra! Forpliktelsene gjelder også eier, som er viktig. Eier må ta større ansvar.
- Ny RP gjør tilsynsoppgaven lettere, ift avklarte ansvarsfordelinger.
- Ny RP har i større grad fokus på hva barnet har krav på, ikke hva personalet «liker og gjøre». Bra!
- Viktig at ny RP har med livsmestring og helse. Klare krav til hva barnehageansatte skal kjenne til og jobbe ift til; overgrep, mobbing, måltider osv.
- Viktig at ny RP er tydeligere ift bærekraftig utvikling
- Det burde vært ett eget punkt om de minste barna og de eldste. Start i barnehage og overgang til skole er to særlig viktige og sårbare overganger/perioder i barnets liv.
- Ny RP er mer styrende og konkret ift oppgaver. Viktig at det fortsatt er om for lokal tilpasning.
- Ny RP ivaretar barnehagens samfunnsmandat på en god måte: Barnekonvensjon, bærekraftig utvikling, språk mm.
- Samisk barnehagetilbud: bør avklares nærmere definisjon av samiske barn.
- Bør være ett eget avsnitt om barn med annet morsmål enn norsk. De flerkulturelle.

- Ja. Positiv til at det står «skal» i stedet for «bør» - mer styrende, og øker forventning til høy kvalitet i barnehagene.
- Ja. Mer informativ tekst, og ikke så omfattende som tidligere Rammeplan. Mer konkretisert /tydelig i fht. oppgaver og innhold. Håper at det kommer oppdaterte temahefter til ny plan som er mer utfyllende ift. arbeidsmetoder til fagområdene. Tror planen blir enklere å jobbe med i hele personalgruppa, også ifht. vurderingsarbeid.
- Ja. Så absolutt. Oppdatert i fht. dagens samfunn, både i fht. mangfold og livsmestring/helse.

Gruppa synes det er bra at det stilles tydelige krav og forventninger til både eier, styrer og pedagogisk leder. Gruppa synes det er betenkelig at ansvaret til yrkesgruppa barnehagelærere ikke er tatt med.

I avsnittet om overgang barnehage – skole, er det synd at det kun stilles krav til barnehagene og ikke skolene. Dette gjør noe med samarbeidet, og dessverre på bekostning av barnas forberedelse til skolestart. Det bør foreligge en plan for overgang barnehage-skole som begge parter forplikter seg til.

Samisk barnehagetilbud

Ja. Avsnittet forplikter alle kommuner og barnehager, og særskilt samiske distrikter. Dette blir også tatt opp og konkretisert under fagområdet «kunst, kultur og kreativitet».

Fungerer forslaget til ny rammeplan som et tydeligere styringsdokument?

- Forslaget oppfattes som mer lettfattelig .RP blir mer «leselig» for **alle**, - og gir mening uten at RP innhold svekkes.
- Det brukes ord som SKAL og ikke BØR som tidligere. Innholdet blir mer definert og er

enklere å forholde seg til i alle ledd.

Dette bidrar også at det blir tydeligere ift. hvilke krav som kan stilles til barnehagen innhold og virke..

- Konkrete forventninger til eier/styrer/pedagoger og alle som skal jobber i barnehage. Hele personalgruppen blir mer ansvarliggjort,- ordlyden er: **personalet skal** og ikke **barnehagen skal**.
- Tydeligere/ enklere for foreldre å stille krav til innholdet i bhg, og å engasjere seg i barnehagens virke.
- Profesjonsheving av yrkesstatus.
- Bra at viktigheten av lekes betydning er lagt vekt på.

Fungerer forslaget til ny rammeplan som et velegnet arbeidsdokument for barnehagepersonalet?

- RP er tydeligere på oppgaver og ansvar for alle. Med et eget kapittel om ansvar og roller så beskrives dette godt. Innholdet og forståelsen av det kommer frem på en enklere måte, uten for lange setninger og omskrivninger. Lettere å få rammeplanen innhold «under huden»og mer forpliktende.
Dette vi gjøre det enklere å bruke planen mer aktivt i det daglige.
Den er tydelig på at eier har et overordnet ansvar for at kvaliteten er bra nok.
- Det kollegiale vurderingsfelleskapet – presisering av at vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Ansvarliggjøring og bidrar til alle i personalgruppen opplever at deres rolle er viktig.

Ivaretar forslaget barnehagens brede samfunnsmandat?

- Kapitlet 1, 2, 3, 3 om barnehagens verdigrunnlag, barns medvirkning, samarbeid mellom hjem og barnehage og barnehagens formål og innhold,-beskriver bhg. samfunnsmandat på en slik måte at vi er at dette blir ivare tatt .
(Pkt 3 kommer to gang og bør redigeres slik at det blir mer forståelig)
- Vi har mange minoritetsspråklige barn og foreldre. Kan det lages en oversatt utgave til morsmål slik at de har bedre forutsetninger for å forstå innholdet?

Til pkt. 8 Overganger.

- **Når barnet begynner i barnehage**
 - Bør det stå at barnehagen skal ha en oppstarts samtale i forkant slik at det ligger god informasjon til grunn før oppstart. Forventningsavklaringer til foreldre og til barnehagen.
 - Krav om gode overgangsrutiner/skjema mellom avdelinger i barnehagen og mellom barnehager.

Innspill til støtte og veiledning til rammeplanen.

- Revidering av temaheftene; - ta med refleksjonsspørsmål som kan brukes i personalgruppen og som veiledning til foreldre.

Vi mener at forslaget til ny rammeplan generelt kan fungere som et tydeligere styringsdokument. Vi tror også at forslaget er et velegnet arbeidsdokument for barnehagepersonalet, hvis man i tillegg henter støtte fra veiledningsmateriell. Vi mener også at forslaget ivaretar det brede samfunnsmandat. Vi har følgende innspill;

- Likestilling og likeverd. (s. 5)
Det første avsnittet er litt uklart. Andre setning; Disse verdiene skal prege barnehagens arbeid slik at alle *barn* har like muligheter uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, Vi ønsker at ordet barn skal fjernes slik at verdiene er for alle, altså hele samfunnet og ikke på enkelt barn.
- Livsmestring og helse. (s. 6)
Det fjerde avsnittet; Vi ønsker at dette avsnittet burde ha en større/ mer fremtredende plass og at det bør komme tydeligere frem at personalet må arbeide forebyggende.
- Barnehagens fagområder. (s. 11)
I fjerde avsnitt; Andre setning, barnehagen skal ta..... oppleves som en meningsfull og *morsom* del av barnas hverdag. Vi mener at ordet morsom kan fjernes.
- Ansvar og roller. (s. 18)
Under området pedagogisk leder vil vi at det skal brukes barnehagelærer da det dekker både den som arbeider som pedagogisk leder og den som arbeider som barnehagelærer på basen/avdelingen. Alle er utdannet barnehagelærer. Studentbarnehagene har to barnehagelærere pr base/avdeling. Førøvrig vil vi at barnehagelærer bør brukes i hele rammeplanen.
- Vi savner at det står utdypet noe i forhold til at fagfolk i barnehagen har god kompetanse på barnegruppe og hvordan barn påvirker gruppen og gruppen påvirker barnet. Slik at det kommer frem at det er tillitt til at fagfolk i barnehagen har kompetanse. Det bør stå noe om at personalet i barnehagen har førstehåndskunnskap til barnet i barnegruppen og at foresatte bør ha tillitt til dette.

- «skal»- betegnelsen stiller et tydeligere krav enn før til hvordan personalet skal utføre sine oppgaver
- Det er også en forbedring at det er tatt med «personalet skal» under flere områder enn fagområdene, noe som letter konkretiseringen i det daglige arbeidet
- Tilsynsmyndigheten har fått flere konkrete krav å føre tilsyn på
- Rammeplanen blir et tydeligere styrings- og arbeidsdokument for personalet

I tillegg til de områdene som er tatt med i forslaget, burde det kanskje vært formulert konkrete krav til personalets håndtering av barns medvirkning.

Barns medvirkning er et gjennomgående tema som hele barnehagens virksomhet skal tuftes på. I stedet for at det nå står «barnehagen skal/må..», kan innledningen omformuleres og at det settes opp konkrete skal-krav.

Forslag til punkter under barns medvirkning kan være:

Personalet skal:

- Oppmuntre barn til å uttrykke sine tanker og meninger

- Ta barns følelsesmessige og estetiske uttrykk på alvor
- Lytte til og tolke barns kroppsspråk og handlinger
- Vise respekt for barnas intensjoner og opplevelsesverden
- Tillegge barnas synspunkter vekt i samsvar med alder og modenhet
- Ta barna aktivt med i planlegging og vurdering av barnehagens hverdag.

Punkt 1 og 2: Vi mener at forslag til ny rammeplan fungerer både som et tydeligere styringsdokument og som et velegnet arbeidsdokument. Blant annet fordi:

- det er tydeligere hva en *skal* gjøre (bør er erstattet med skal)
- planen er mer spissa enn gjeldende rammeplan, den er tydeligere/mer strukturert og har et enklere språk - i og med at mye er tatt bort
- planen stiller større krav til struktur i barnehagen - den kan bli enklere å følge - og å lede etter for både styrere og pedagogisk ledere i og med at det står *skal* i stedet for *bør* - og at det er flere strekpunkter - noe som tydeliggjør barnehagens/personalets oppgaver bedre
- planen gjør det lettere for tilsynsmyndigheten å føre tilsyn med innholdet i barnehagene - pga at den er tydeligere - og inneholder mer *skal* - punkter (uttalelse fra én av medlemmene på gruppa som også representerer tilsynsmyndigheten)

Punkt 3: Vi mener at forslaget ivaretar barnehagens brede samfunnsmandat. Selve ordlyden i barnehagens samfunnsmandat (Barnehageloven §1 Formål) - og henvisningen til den bør komme tydeligere fram - som en hel tekst i innledningen av ny rammeplan.

Områder vi stiller spørsmålsteget ved:

6. Ansvar og roller: Hvorfor er ordet *ansvar* tatt bort når det gjelder styrer og pedagogisk leder? Tidligere har det stått følgende: «Barnehagens styrer har et særlig ansvar for å iverksette og lede barnehagens arbeid med planlegging, dokumentasjon og vurdering. Pedagogisk leder har ansvar for planlegging, dokumentasjon og vurdering av arbeidet i barnegruppen han/hun har ansvar for. Styrer og pedagogisk leder har ansvar for at barnehagens mål og rammer er klarlagt for personalet, at det utvikles en felles forståelse for målene blant medarbeiderne og for at foreldrene får god og tilstrekkelig informasjon om barnehagens virksomhet.» (del 3, kap 4 i gjeldende rammeplan).

Det står også i gjeldende rammeplan at: Styreren har det faglige ansvaret for årsplanens innhold (del 3, kap 4). Mens det i forslag til ny rammeplan står: Styreren skal lede prosessen med å utarbeide årsplanen (s.19).

Vi mener at denne nyanseforskjellen kan slå uheldig ut - det bør være klart hvem som har den faglige kompetansen, og dermed det faglige ansvaret i barnehagen!

Vi tenker at det bør stå noe om de andre faggruppene under punkt 6. Ansvar og roller - da tenker vi fagarbeidere/barne- og ungdomsarbeidere. Deres rolle ønskes mer synliggjort - både for å ansvarliggjøre og å fremme egeninitiativ og egenledelse.

I utgangspunktet virker det ikke som om det er en veldig stor revidering jf. den gamle rammeplanen. At rammeplanen blir tydeligere, og at det er færre «bør» formuleringer, er i utgangspunktet bra. Likevel må vi være varsom slik at vi ikke skaper en barnehage der «skal» formuleringer innsnevrer det pedagogiske handlingsrommet. Om «skal» blir en tvangstrøye for hvordan barnehagen skal jobbe, står vi i fare for å ødelegge for den typiske norske barnehagetradisjonen.

Vurderingsbegrepet er noe fremhevet i utkastet. Dette virker ved første blick som noe positivt. Likevel er det sider ved vurderingsbegrepet som er problematisk. Hva er det egentlig som ligger i vurderingsbegrepet når det brukes i rammeplanen? Er det snakk om vurdering av det pedagogiske arbeidet i barnehagen, er det all grunn til å bli skeptisk. Dette kan fort ende opp med en praksis der man ønsker å sette en score etter måloppnåelse. Sånn sett er vurdering et litt «farlig» begrep, og da er nok *evaluering* et bedre begrep. Evaluering må da være en prosess drevet av den enkelte barnehage, i samarbeid med foreldre, støtteapparat og andre aktuelle samarbeidsparter.

Regjeringen sier de vil ha en mer forpliktende rammeplan, samtidig som det lokale handlingsrommet bevares. Da må den forpliktende delen stoppe muligheten til at det lokale handlingsrommet handler om å kni pe inn på pengesekken. (Jf. skolehelsetjeneste og økt lærertetthet i 1-4 klasse).

Vi syns for øvrig det er svært betenkelig at høringsutkastet bygger på flere NOU'er, blant annet Ludvigsen utvalget, men IKKE NOU 2012 – Til barns beste, også kjent som Øie-utvalget. Øie-utvalget var et utvalg satt sammen av noen av de fremste fagfolkene innen barnehagesektoren. Allikevel velger man å se bort i fra dette i arbeidet med ny rammeplan. At man da velger å ha med Ludvigsen-utvalgets rapport, skaper en stor bekymring for at man ønsker et skolefaglig fokus på fremtidens barnehage. I så måte dette bekymringsfullt i forhold til oppfyllelsen av barnehagens brede samfunnsmandat.

Det er viktig og bra at utkast til rammeplanen sier noe om at styrer har et overordnet pedagogisk ansvar. Dette er med på å sikre at det i barnehagen skal være en styrer på daglig basis. En ting som raskt blir klart når man ser på utkastet til ny rammeplan og alle kravformuleringene som ligger der, er at man er helt avhengig av en solid pedagogisk kompetanse. Dermed kommer vi inn på behovet for en pedagognorm som sikrer et solid pedagogisk fundament for barnehagens arbeid.

Vi stiller et stort spørsmålsteget ved formuleringene under «samarbeid mellom hjem og barnehage», der det kan tolkes som om foreldreråd og samarbeidsutvalg kan utveksle observasjoner og vurderinger om enkeltbarns adferd. Dette er veldig bekymringsfullt, og kan føre til en uønsket praksis der mennesker uten nødvendig faglig kompetanse kan sitte og diskutere enkeltbarns adferd opp mot barnegruppa overordnede trivsel. Vi er enige i at foreldre skal ha rett til medvirkning på barnehagens innhold. Det må likevel være barnehagen som har det overordnede ansvaret når dette innholdet utformes og utvikles.

Med den nye formen som rammeplanen har fått, med en tydeligere forskriftsform, blir det helt sentralt at også konseptet med temahefter revideres. Temaheftene får nå en enda tydeligere betydning som pedagogisk verktøy.

Fint at rammeplanen blir tydeligere som styringsdokument. Da er det ekstra viktig at man unngår tydelige fallgruver som virker mot hensikten. En av disse fallgruvene er under ansvar og roller. Her var det i den gamle rammeplanen tydeliggjort at metodeansvar ligger til den enkelte barnehage, ved styrer og pedagogisk leder. Når dette nå er tatt bort, blir det med andre ord fritt frem for bhg-eier å bestemme dette. Dette slår etter min mening beina under regjeringens overordnede mål om å skape et mer helhetlig og samsvarende barnehagetilbud for alle barn. At eier skal lytte til det pedagogiske personalet gir ingen garanti for at de vil ta en slik rådgivning til etterretning. Det er vanskelig å se en slik endring i forskriften som noe annet enn en svekkelse av barnehagens pedagogiske fundament, og snarere en tilrettelegging for kommersielle interesser i barnehagesektoren.

Diskusjonsspørsmål 1

Innledning: Synliggjøre at det er viktig at barn ikke bare skal kunne norsk- men også at det er viktig at barn skal kunne samisk

Kapittel 3 underkapittel samisk tilbud

Avsnitt 1

Endringsforslag:

Vi ønsker at setning to blir flyttet fram:

Barnehagen skal ivareta samisk tradisjonell kunnskap og kultur og det samisk i vår tid. Dette gjelder alle barn i alle barnehager.

Setning 1 avslutter avsnittet: Samiske barn.....

Dette for å sikre at alle barn får kunnskap og kjennskap til samisk språk og kultur samtidig som samiske barn får særskilt støtte ihht bhl §8.

Avsnitt 2

Vi mener at dette avsnittet styrker rettighetene og er glad for at det blir et krav om vedtektsfesting.

Vi oppfatter at "samiske distrikt" er det samme som det samiske forvaltningsområdet.

Begrepet "samisk barneoppdragelse" er litt problematisk i dokumentet. Dette gjelder ikke innholdet i begrepet. Hvorfor er dette trekt fram som et eget begrep, begrepet "norsk barneoppdragelse" er fraværende i dokumentet. Kan dette handle om "samisk kultur", og ikke nødvendigvis bare om "barneoppdragelse". Samtidig blir dette et viktig begrep som må defineres i de lokale oppvekst/barnehageplanene. Da blir det et viktig element for å styrke den samiske kulturen.

Skal barnehagen ha en oppdragerfunksjon, eller skal den ha en veiledning-, omsorg- og dannelsesfunksjon?

Gruppen savner at det samiske godt kunne være mer synlig i hele dokumentet, ikke var et eget underkapittel. Viser til NOU om hjertespråket, ber om at den tas inn i dokumentet.

Er denne rammeplanen tilstrekkelig for å sikre at det samiske perspektivet blir ivaretatt?

Ønske om at det samiske blir synliggjort i hele rammeplanen.

Ønsker mer veiledning på hvordan man kan jobbe med fagområdene på samisk. Der kan det samiske perspektivet detaljeres mer.

På avsnittet om samiske barnehager bør det være underpunkter som konkretiserer hvordan barnehagen skal jobbe med det samiske, f.eks

- **Språk:** Samiske barn skal få lære samisk i barnehagen. Jfr. det som står i rammeplanen om at alle barn i Norge skal lære norsk.

- **NOU 2016:18 Hjertespråket**, spesielt kap. 9, må tas inn som grunnlaget for rammeplanen.

- **Kompetanse** hos personalet: Personell i samiske barnehager skal ha kompetanse om tospråklighet og språkutvikling hos tospråklige barn. På bakgrunn av at samiske barn er tospråklige og har en annen språkutvikling enn enspråklige.

- **Mangfold:** Få fram at samisk språk og kultur har et mangfold, det er ikke ensartet for alle samer.

- **Like rettigheter:** Alle samiske barn skal ha like rettigheter til likt tilbud uansett hvor i landet de bor.

- **Samisk barneoppdragelse:** Hvilke elementer av samisk barneoppdragelse som skal videreføres? Vi mener at noen av de gamle metodene som er ment for nære omsorgspersoner og som bør

diskuteres om de er egnet for dagens barnehage som institusjon.

- **Innhold:** Innhold i samiske barnehager må presiseres enten gjennom egen del i rammeplanen eller gjennom et nytt og revidert temahefte. Her er eksempler på punkter som kjennetegner samisk kultur:

- o Språk, de ulike samiske språkene
- o Mattradisjoner
- o Duodji
- o Merkedager
- o De 8 årstider
- o Næringsveier
- o Danning/samisk barneoppdragelse
- o Bruk av naturen
- o Begreper knyttet til kultur
- o Slektskapsforhold
- o Samisk tro og mytologi
- o Stjernehimmel

- **Synliggjøring og vektlegging av samisk:** Samisk må komme til syne i hele rammeplanen i større grad gjennom å bruke samiske begreper og eksempler på praksis.

Fungerer forslaget til ny rammeplan som et tydeligere styringsdokument?

Ja, den gamle var stor. Den nye er lettere å forholde seg til - ryddig og fin. At *bør* erstattes med *skal* gjør det bedre. Mer likt mellom barnehager. Men det kreves også en gjennomgang av hvordan man jobber i barnehagene. Utfordring: Ikke sikkert man klarer det med engang. Rammeplanen er kort og tydelig, men rommer veldig mye likevel. Hva skjer om barnehagen ikke rekker alt?

Fint med tydelige mål, men skeptisk til mer målstyring - barnehagen må ikke bli skole

Det må være plass til lek.

Fungerer forslaget til ny rammeplan som et velegnet arbeidsdokument for barnehagepersonalet?

Er et velegnet arbeidsdokument.

Barnehagedagen må likevel ikke bli for preget av at alle «mål» i en rammeplan skal nåes. En utfordring at det fortsatt være plass til lek - ikke bli skole.

Ivaretar forslaget barnehagens brede samfunnsmandat?

I gruppa er man redd for at lekens egenverdi mister plass. I den nye rammeplanen er lek og læring skilt, de er to ulike punkter. Læring gjennom lek er viktig for barnehagen. Leken må ikke miste sin plass i barnehagen.

Voksenrollen...

Det kvenske: bra med at nasjonale minoriteter generelt er tatt med under «Nærmiljø og samfunn» . Barnehagene spør seg: Hvor kan man finne ut om nasjonale minoriteter? Hvem er de nasjonale minoritetene. Er det laget eget materiale for barnehage sånn som for skolen om nasjonale minoriteter?

Men hva med kvenske barn: kvenske barn bør få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin

kunnskap og sin kultur. Barnehager med kvenske barn må ha som formål å styrke kvenske barns identitet som kvener ved at man bruker kvenske språk, lek og læring på kvensk og formidling av kvensk kultur. Dette mangler i forslag til rammeplan.

- Vanskelig å gjennomføre at barnehagen skal gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget legge fram og utveksle observasjoner og vurderinger om barnegruppens trivsel, utvikling og læring. Det blir for gjennomsliktig i små barnehager. Viser til avsnitt fire i kapittel 3.
- Ja det er et godt styringsdokument og hjelper tilsynsmyndigheten med å føre tilsyn med barnehagene. Bra det står at barnehagen og ansatte SKAL.
- Kan virke som et litt overveldende dokument. Kan ikke gjøre alt på en gang.
- Ny rammeplan kan være med å revolusjonere barnehagen. Gå systematisk gjennom hva som kommer i ny rammeplan og hva skal barnehagen gjøre. Jobbe enda mer systematisk med hvordan barnehagen skal organiseres og hvordan personalet skal organisere sitt arbeid.
- Den forrige rammeplanen var tydeligere på utjevne sosiale forskjeller.
- Hvordan kan barna oppleve psykisk helse. Det bør stå at barnehagen kan fremme psykisk helse. Hvordan kan barna oppleve sosial velvære? Være obs på bruken av ordet oppleve. Vi kan ikke bestemme hva oppleve, det er barnas egen opplevelse.
- Hvem definere noe er morsomt. Meningsfullt er et bedre ord enn morsomt. Humor er også bedre ord enn morsomt.
- Bra at mat er kommet med i fagområdet kropp, bevegelse og helse. Bør utdypes eller sier noe om hva som er viktig i forhold til mat. Subjektiv oppfatning om hva som er bra/god mat for enkelte. Dette bør utdypes i et temahefte.
- Eier bør ha ansvar for å definerer de ulike rollene i barnehagen, pedagogiske leder og barnehagelærer? Assistent og fagarbeider?
- Bør være et fokus på de minste barna. Er ikke økt fokus ved å skrive om tilvenning og progresjon. Bør komme et temahefte om også dette.
- Tidlig innsatsbegrepet bør komme tydeligere frem i ny rammeplan.
- Hva er forskjell på når barnehagen skal og når barnehagenspersonalet skal? Bør stå det samme begrepet, eller forklare hva som ligger i begrepet.
- Kristen tradisjon og verdier bør ikke nedtonet. Dette er nå i en setning. Kristen kultur og tradisjon